

Konferencia občianskej spoločnosti

SPOLU TVORÍME KRAJ

16. 9. 2022 / MALÝ BERLÍN - NÁDVORIE

Pred piatimi rokmi sme sa rozhodli pre uplatňovanie nového prístupu v rozvoji kraja, ktorý stavia na princípoch otvoreného vládnutia. Jadrom tohto prístupu je dôvera v potenciál slobodnej iniciatívy obyvateľov kraja a občianskej spoločnosti. Do kraja sme vpustili nový vietor a doslova sme otvorili dvere župného úradu obyvateľom a verejnej kontrole.

Naplno sme rozbehli podporu rozvoja kraja a komunitného života aj prostredníctvom systému grantov a dotácií. Aktívnym ľuďom a organizáciám takto vytvárame podmienky a umožňujeme pretvárať ich bezprostredné okolie. Medzi množstvom príkladov dobrej praxe takejto verejnoprospešnej činnosti, rád by som vyzdvihol aj oblúbený participatívny rozpočet, ktorý sme zaviedli, a prostredníctvom ktorého autenticky naplníme participatívne poslanstvo nášho župného motta - Spolu tvoríme kraj.

Dnešnej konferencii želám úspešný priebeh, veľa podnetných diskusií, výmenu skúseností, informácií aj vzájomných kontaktov. Teším sa na množstvo nových zaujímavých projektov a budúcu spoluprácu.

Jozef Viskupič,
trnavský župan

Konferencia občianskej spoločnosti

SPOLU TVORÍME KRAJ

Piatok, 16. september 2022, 9.30 h – 18.00 h

Konferenčná sála - Malý Berlín a Nádvorie

Štefánikova 4, Trnava

Línia konferencie: Občianska spoločnosť, tretí sektor, aktivisti a mimovládne organizácie, sú rôzne pomenovania pre mimoriadne rozsiahle spektrum slobodných, nekomerčných a často dobrovoľníckych aktivít občanov. Či už ide o rozvoj špecifických záujmov občianskej organizácie, komunitných záujmov, poskytovanie verejnoprospešných služieb, ochranu životného prostredia, participáciu občianskej verejnosti na rozhodovaní zastupiteľských orgánov, alebo o obhajobu demokratických hodnôt spoločnosti vo verejnom priestore. Fungujúca občianska spoločnosť je napokon aj jedným z dôležitých pilierov a zároveň lakmusovým papierom liberálnej demokracie.

Cieľom konferencie je diskusia o podmienkach pôsobenia, úspechoch, príkladoch dobrej praxe či výzvach, s ktorými sa zástupcovia občianskej spoločnosti a predstavitelia regionálnej samosprávy stretávajú na území Trnavského kraja.

Konferencia je ďalším z príspevkov trnavskej župy ku vzájomnej informovanosti a naplneniu spoločného záujmu zainteresovaných aktérov na spolupráci pri riešení spoločenských výziev a tvorby verejných politik s ohľadom na ich regionálny a miestny kontext či komunitný rozvoj.

Moderátorka: Andrea Šprochová

Organizátor:

**TT
SK** TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Spoluorganizátori:

**KI
RA** KRAJSKÁ
INOVAČNÁ
ROZVOJOVÁ
AGENTÚRA

ÜCM
UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE

Reuse centrum Batekáraň Trnava.

PROGRAM

- 9.30 – 10.00 **REGISTRÁCIA A COFFEE BREAK**
- 10.00 – 10.10 **OTVORENIE KONFERENCIE**
(PRÍHOVOR TRNAVSKÉHO ŽUPANA JOZEFA VISKUPIČA)
- 10.15 – 11.00 **OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ A PARTICIPÁCIA NIELEN V TRNAVSEJ ŽUPE**
(DISKUSIA)
- JOZEF VISKUPIČ / TRNAVSKÝ ŽUPAN
 - FILIP VAGAČ / SPLNOMOCNENEC VLÁDY SR PRE OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
 - DOC. JAROSLAV MIHÁLIK / DEKAN FAKULTY SOCIÁLNYCH VIED UCM TRNAVA
 - PAVOL DEMEŠ / OBČIANSKY AKTIVISTA, SPOLUZAKLADATEL SAIA-SCTS PRE TRETÍ SEKTOR
- 11.15 – 12.30 **ÚSPEŠNÉ PRÍBEHY SPOLUPRÁCE V TRNAVSKOM KRAJI**
(PRÍKLADY DOBREJ PRAXE)
- APLIKÁCIA SPOZNAJ SVOJ KRAJ / MAREK MACH
 - KULTÚRNE A KREATÍVNE CENTRUM ARTA PIEŠŤANY / SPOLUZAKLADATELIA DOMINIKA RUSNÁKOVÁ, PAVOL PILAŘ A PETER DVORSKÝ
 - DASATO (EX-IAMBITIOUS) / CEO A PROGRAM LEADER SIMONA PODMANICKÁ A PROJECT AND CURRICULUM COORDINATOR ADRIÁNA TIBENSKÁ
 - STODOLA AKO VIACÚČELOVÝ MODERNÝ PRIESTOR PRE KULTÚRNE, FOLKLÓRNE, EDUKAČNÉ A KOMUNITNÉ AKTIVITY V KÚTOCH / SPOLUZAKLADATEL ERIK ŠIŠKA
- 12.30 – 13.30 **OBED**
- 13.30 – 14.30 **JAK NA STAKEHOLDERY? MODERNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY A METODY PRÁCE SE STAKEHOLDERY V REGIONU.**
PARTICIPATION FACTORY, ČESKÁ REPUBLIKA *(PREZENTÁCIA)*
- 14.30 – 15.30 **AKO TRNAVSKÁ ŽUPA PODPORUJE PARTICIPÁCIU A ROZVÍJA TRETÍ SEKTOR**
(BLOK PREZENTÁCIÍ)
- PARTICIPATÍVNY ROZPOČET TRNAVSEJ ŽUPY / JÁN RAČLAVSKÝ, ÚRAD TTSK
 - TÍM POTVORKYNE / NOVÝ NÁSTROJ NA ZLEPŠENIE PARTICIPÁCIE OBYVATELOV TRNAVSKÉHO KRAJA, KTORÝ ZVÍŤAZIL V HACKATONE KIRATON 2021
 - PREDSTAVENIE INOVAČNEJ A ROZVOJOVEJ AGENTÚRY TTSK / MAREK KRŇÁČ, ZÁSTUPCA RIADITEĽA KIRA, N. O.
 - DOBROVOLNÍCKE CENTRUM TTSK / LUCIA VADOVIČOVÁ, KIRA, N. O.
- 15.30 – 18.00 **VOLNÁ DISKUSIA, NETWORKING**

Kultúrno-kreativne
centrum ARTA Piešťany.

Zasadnutie deliberatívneho fóra
Participatívneho rozpočtu TTSK.

PODPORA OBČANSKEJ SPOLOČNOSTI

Pri naplňaní konceptu otvorenej samosprávy TTSK od roku 2017 spolupracoval s mimovládnyimi organizáciami **Utópia, Cvernovka, Wellgiving, Zastavme korupciu, Living Memory, Konrad-Adenauer-Stiftung, Nadácia Milana Šimečku** a ďalšími:

- >> **s Nadáciou Cvernovka** na konverzii neefektívne využívaných budov na nové verejné funkcie,
- >> **s Nadáciou Zastavme korupciu** na vylepšení systému nahlasovania korupcie,
- >> **s Utópiou a Wellgiving-om** pri realizácii Participatívneho rozpočtu TTSK,
- >> **s Living Memory** a ďalšími mimovládnyimi organizáciami v oblasti rozvoja demokracie, podpory občianskeho aktivizmu a prevencie extrémizmu a to formou podpory vzdelávacích aktivít realizovaných na stredných školách.

TTSK zaviedol **Cenu slobody Antona Srhoľca**, ktorá je odkazom na život a dielo A. Srhoľca a udeľuje sa za mimoriadny prínos k ochrane ľudských práv, k upevneniu demokracie a právneho štátu, alebo za prejav mimoriadnej občianskej statočnosti. Je to najvýznamnejšie ocenenie TTSK.

GRANTY

TTSK podporuje rozvoj regiónu aj prostredníctvom viacerých **grantových schém**. Objem finančných prostriedkov bol z úrovne 500-tisíc eur v roku 2017 postupne zvyšovaný až na **viac ako 3 milióny eur v roku 2022**, čo spolu za celé obdobie 2018 – 2022 činí viac ako 9,86 milióna eur. Aktívnym ľuďom, organizáciám občianskej spoločnosti, úkromného sektora či obciam a mestám boli takto zo strany TTSK vytvorené podmienky na pretváranie ich bezprostredné okolie.

V rámci **dotácií** schvaľovaných zastupiteľstvom TTSK bolo pre občianske združenia vyčlenených až 450 000 eur rozdelených do nasledovných oblastí šport, kultúra, sociálne veci a zdravotníctvo.

TTSK vytvoril v septembri 2019 **Fond na rozvoj Trnavského kraja** - nástroj na podporu aktivít, akcií a práce organizácií, ktoré výrazne prispievajú k propagácii kraja, naplňajú jeho rozvojový potenciál a súčasne majú nadregionálny, celoslovenský, cezhraničný alebo európsky význam. V roku 2021 bolo z fondu podporených celkovo 22 projektov žiadateľov v sume 500 000 eur, a v roku 2022 až 72 projektov v sume 1 100 000 eur.

Participatívny rozpočet je jedným z nástrojov mimovolebnej participácie občanov. Prostredníctvom tohto nástroja môžu obyvatelia kraja rozhodnúť o využití časti verejných finančných prostriedkov. V roku 2019 bol po prvýkrát realizovaný Participatívny rozpočet TTSK.

V rámci jedného cyklu bolo na občianske projekty realizované z PR TTSK vyčlenených 250.000 eur – celkovo tak boli podporené projekty sumou 750.000 eur. Dovedna bolo v rámci troch ročníkov Participatívneho rozpočtu Trnavskej župy prihlásených 337 občianskych a komunitných projektov, z ktorých 167 projektov splnilo charakter Participatívneho rozpočtu a bolo tak úspešne zrealizovaných. Projekty podporilo 49 347 hlasujúcich s celkovým počtom 161 072 hlasov. Počas troch ročníkov sa uskutočnilo v mestách a obciach Trnavského kraja 33 deliberatívnych stretnutí s občanmi kraja.

V dôsledku obmedzení vyplývajúcich z pandémie COVID-19 zmenou prešiel aj Participatívny rozpočet TTSK, ktorého trvanie bolo predĺžené na 1,5 roka, čo umožňuje realizovať projekty počas nasledovného kalendárneho roka.

Od 31. augusta 2022 trnavská župa spustila už štvrtý ročník Participatívneho rozpočtu TTSK.

PARTICIPATÍVNY ROZPOČET TRNAVSKÉJ ŽUPY

TTSK zastavil pod novým vedením predaj majetku a budovám v správe župy prioritne hľadá nové verejné funkcie. Až v prípade nerealizovateľnosti verejného využitia uskutočňuje predaj v otvorenej obchodnej verejnej súťaži. Pri konverzii neefektívne využívaných budov na nové verejné funkcie TTSK spolupracoval s Nadáciou Cvernovka, spolu s ktorou prostredníctvom Krajskej inovačnej rozvojovej agentúry (KIRA) vydal prelomové dielo „Nepredať! Zveľadiť“ (12/2020) – unikátny manuál pre jednotlivcov, občianske iniciatívy, či samosprávy, ako meniť opustené budovy na centrá kultúry a spoločenských inovácií.

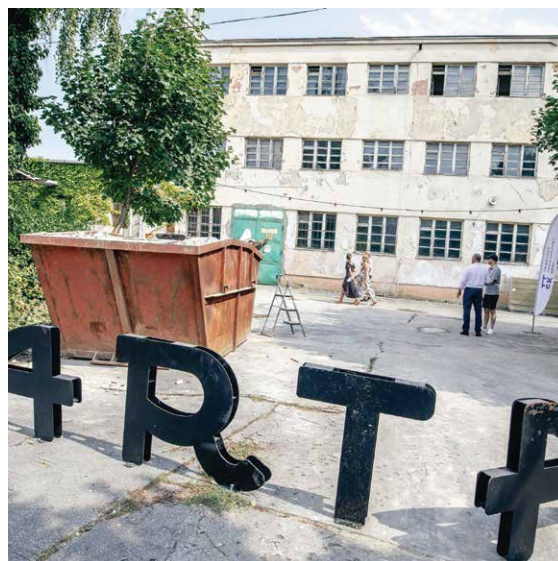
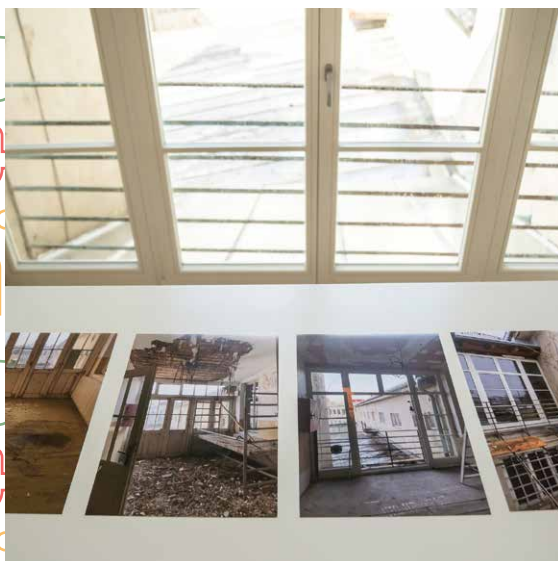
Pilotným projektom konverzie je **ARTA Piešťany**. TTSK v spolupráci s Nadáciou Cvernovka vytvorili partnerskú spoluprácu so skupinou miestnych kultúrnych aktivistov, ktorí postupne premieňajú priestory bývalého SOU na kultúrne a kreatívne centrum. V druhej polovici roka 2019 bola veľká časť priestorov vyprataná a uprataná. Nájsené predmety následne poslúžili ako exponáty inauguračnej výstavy. V ARTA sa v súčasnosti už usporadúvajú kultúrne a vzdelávacie aktivity, pre verejnosť komentované prehliadky budovy, filmové premietania, koncerty, kreatívne dielne, komunitné susedské grilovačky a ďalšie aktivity. Priestory ARTA sa zmenili na autentické centrum kultúrno-kreatívnej komunity s nadlokálnym významom, v ktorom viaceré z nich našli aj domov a platformu pre trvalú činnosť.

ARTA Piešťany

Служба
защиты
права

Nepredat!
Zveladit!

Nepredat!
Zveladit!

Nepredat!
Zveladit!

Nepredat!
Zveladit!

Nepredat!
Zveladit!

PUBLIKÁCIA **Nepredať! Zveľadiť!**

V roku 2020 vznikla **publikácia s názvom „Nepredať! Zveľadiť!“** s podtitulom „Niekoľko spôsobov ako revitalizovať nevyužívané budovy a areály vo verejnom vlastníctve“. Publikácia bola vydaná Krajskou inovačnou rozvojovou agentúrou v spolupráci s Nadáciou Cvernovka a Trnavským samosprávnym krajom.

Rozsiahle dielo na 240 stranách podrobne analyzuje situáciu nevyužívaného samosprávneho majetku, konkrétne budov, a areálov, ktorý má potenciál opätovného zveľadenia komunitnými developerskými kolektívami. Sleduje európsky, ale najmä slovenský kontext, jeho legislatívne vymedzenie a rozvojový potenciál. Následne navrhuje niekoľko spôsobov, ako pripraviť kvalitný komplexný projekt, pričom sa zameriava na architektonickú prípravu, potrebnú dokumentáciu a na právne a finančné aspekty plánovaných projektov.

Výber prípadových štúdií pozostáva z desiatich slovenských projektov, ktoré majú zásadný kultúrny, komunitný či spoločenský význam. Líšia sa najmä veľkosťou budov, realizačných tímov či výškou investícií.

Publikácia „Nepredať! Zveľadiť!“ svojím obsahom prispieva nie len k tvorbe, rozvoju, ochrane, obnove a prezentácii duchovných a kultúrnych hodnôt, ale plní i informačnú funkciu pre obyvateľov, samosprávy i verejný sektor a akademickú obec. Prostredníctvom prehlbovania spolupráce tretieho sektora a verejnej sféry tiež prispieva k rozvoju občianskej spoločnosti v regióne i na celom Slovensku.

KIRATON

V októbri 2021 usporiadala organizácia KIRA v spolupráci s kreatívnym štúdiom Kiuub prvý krajský hackathon s názvom **Kiraton**. Jednalo sa o podujatie prebiehajúce 24-hodín (od podvečera piatka 1. októbra 2021 do soboty 2. októbra) v moderných priestoroch Nádvorie Coworking v Trnave, v rámci ktorého sa celkovo 44 účastníkov rozdelených do 11 tímov snažilo nájsť inovatívne riešenia na dve zadané výzvy:

- >> **zlepšenie elektromobility** ako ekologickej formy dopravy v regióne,
- >> **zlepšenie občianskej participácie** na dani v regióne.

Počas celého podujatia bol účastníkom k dispozícii odborný tím mentorov, pohodlný priestor na prácu, chutné občerstvenie a inšpiratívne sprievodné aktivity. Podujatie vyvrcholilo slávnostnou záverečnou prezentáciou všetkých projektov a vyhlásením víťazov, ktorá prebehla v sále Marianum v Trnave.

Víťazným tímom prvého Kiratonu sa stal tím (Po)Tvorkyne s nápadom vytvoriť komunikačný nástroj na prepájanie etablovaných občianskych združení, neziskových organizácií a nadácií pôsobiacich v Trnavskom kraji s aktívnymi obyvateľmi a dobrovoľníkmi, ktorí hľadajú možnosti aktívneho angažovania sa. Projekt je realizovaný v priebehu roku 2022. Okrem víťazného tímu sa uskutočnili stretnutia i so zástupcami zvyšných tímov s cieľom postupne zrealizovať čo najviac z predložených nápadov, respektíve ich častí.

V októbri 2022 usporiada KIRA druhý ročník krajského hackathonu s podtitulom „Kiraton 2.0“, ktorého ambíciou je nadviazať na úspech prvého ročníka.

Od septembra 2020 poskytuje organizácia v spolupráci s Asociáciou samaritánov Slovenskej republiky (ASSR) **službu domáceho tiesňového volania**. Aktuálne ju využíva celkovo 275 klientov v 15 mestách a 28 obciach vo všetkých siedmich okresoch Trnavského kraja. Ide o seniorov, zdravotne znevýhodnených alebo čakaťelov na umiestnenie do zariadenia sociálnych služieb, ktorí žijú v domácnosti osamote.

V núdzi alebo v situáciách ohrozujúcich ich život a bezpečnosť majú možnosť vyvolať tiesňové volanie jednoduchým stlačením tlačidla umiestneného v prenosnom a vodeodolnom náramku alebo náhrdelníku. Vyškolený personál dispečingu ASSR následne situáciu vyhodnotí a skordinuje ďalší postup, vrátane prípadného privolania pomoci.

Službu poskytuje KIRA všetkým záujemcom bezplatne, a to vrátane úhrady nákupu zariadenia a jeho inštalácie v domácnosti klienta. Pri identifikácii nových záujemcov o službu agentúra spolupracuje s mestami a obcami v Trnavskom kraji. K spolupráci s organizáciou sa vyjadrila napríklad i starostka Bellovej Vsi Mária Jankovičová „Veľmi pekne ďakujem Trnavskému samosprávnemu kraju za to, že umožnil nášmu občanovi - našej seniorke, využiť túto službu. Ostatným kolegom starostom a primátorom túto sociálnu službu odporúčam využiť.“

V rámci projektu SOS gombíka sme ku dňu 30. 6. 2022 registrovali 1 856 volaní zo strany klientov, z toho v 195 prípadoch bola dispečerom ASSR klientovi privolaná jeho kontaktná osoba a v 47 prípadoch bola prostredníctvom krajského operačného strediska privolaná záchranná zložka. V priebehu roku 2022 plánuje organizácia poskytnúť službu Domáceho tiesňového volania postupne ďalším 100 novým klientom v obciach a mestách Trnavského kraja. Plánovaný počet aktívnych zariadení na konci roka 2022 je tak 300.

STOPOLA V KÚTOCH

Aj vďaka prostriedkom z Fondu na rozvoj Trnavského kraja a z Participatívneho rozpočtu TTSK dokázalo v roku 2022 občianske združenie Pjkné mjestičko obnoviť **drevenú stodolu z roku 1820**. OZ najstaršiu budovu tohto typu v Kútoch zachránilo a presťahovalo na nové miesto. Pre záchranu stodoly sa združenie rozhodlo po tom, ako obec kúpila pozemok, na ktorom sa pôvodne nachádzala, pričom s jej využitím nepočítala.

Na tráme nad vstupným portálom je vyryté vročenie 1820. Po obnove stodoly sa počíta s jej rôznorodým využitím. Stodola tak nebude mať len historické využitie.

Priestor s pôdorysom 10 x 20 metrov bude využitý na stretnutia komunity, verejné podujatia a na ďalšie aktivity spojené s celým projektom Múzea a komunitného domu v Kútoch, ktoré OZ Pjkné mjestičko dlhodo- bo buduje.

PARTICIPATÍVNY ROZPOČET NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH

V spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti realizoval TTSK na **20 stredných školách participatívne rozpočty**. Študenti v každej škole si navrhli vlastné projekty, diskutovali a spoločne zvažovali priority a hlasovaním rozhodovali o tom, ktoré z nich budú zrealizované. Župa na ich realizáciu poskytuje sumu 1.000 eur pre každú školu.

50 000 €

Organizátor:

TSK TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Spoluorganizátori:

**KI
RA** KRAJSKÁ
INOVAČNÁ
ROZVOJOVÁ
AGENTÚRA

UCM

UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNÁVE